

شروع کار با CSS

بخش سوم: CSS Box Model

سید کاوه احمدی

اندازه‌ها در CSS

اندازه‌های نسبی	
em	1em برابر با اندازه فونت المان است.
ex	1ex ارتفاع × کوچک فونت المان است.
%	درصدی از اندازه المان
اندازه‌های ثابت	
px	برحسب پیکسل
mm / cm / in	میلیمتر / سانتیمتر / اینچ
pt	1pt = 1.72in
pc	1pc = 12pt
0	0 خود یک اندازه است و واحدی ندارد!

رنگ در CSS

#789abc	مقادیر RGB هگز (دو رقم اول قرمز، دو رقم دوم سبز و دو رقم سوم آبی)
#369	برابر با #336699 (یک رقم تکرار شونده برای هر رنگ)
rgb(0, 25, 50)	مقادیر قرمز، سبز و آبی که با اعداد بین ۰ تا ۲۵۵ مشخص شود
red, green, blue, yellow, black, ...	اسامی ثابت رنگ‌ها
rgba(0, 25, 5, 0.5)	در 3 CSS

المان‌های Block-Level و Inline

- المان‌ها در سند HTML می‌توانند به شکل Inline یا Block-Level ظاهر شوند.
- یک المان Block-level همواره روی یک خط جدید قرار خواهد گرفت، درست مثل یک پاراگراف جدید در یک کتاب و اگر Inline باشد، بر روی خط فعلی نوشته می‌شود. مثل کلمه بعدی در یک پاراگراف.
- المان‌های Block-Level، قطعات ساختاری بزرگ صفحه محسوب می‌شوند و به همین دلیل می‌توانند شامل المان‌های Inline، متن و المان‌های Block-Level دیگر باشند. در مقابل المان‌های Inline فقط می‌توانند متن و المان‌های Inline دیگر را در بر بگیرند.

المان‌های Block-Level و Inline

BLOCK ELEMENTS EXPAND NATURALLY →

AND NATURALLY DROP BELOW OTHER ELEMENTS ↙

PELLENTE SQUE HABITANT MURBI TRISTIQUE SENEGTUS
ET NETUSET MALESUADA FAMES AC TURPIS EGESTAS.
VESTIBULUM **INLINE ELEMENT** VITAE, ULTRICIES
EGET, TEMPOR SIT AMET, ANTE. DONEC EU LIBERO SIT
AMET QUI AME GESTAS SEMPER. AENEAN ULTRICIES MI

المان‌های Block-Level و Inline

- المان‌های Block به طور پیش‌فرض کل عرض مرورگر را می‌گیرند در حالیکه عرض المان‌های Inline به میزان محتوایشان رشد می‌کند.

- ارتفاع هردوی المان‌های Block و Inline به میزان محتوایشان رشد می‌کنند.

- برخی المان‌ها همانند Table نه Block هستند و نه Inline.

– Table همانند المان‌های Block در یک خط جدید قرار می‌گیرد اما همانند یک المان Inline عرض‌شان به اندازه محتوایشان رشد می‌کند.

CSS Box Model

■ تمامی عناصر در طراحی وب به صورت یک کادر (جعبه) چهارگوش در نظر گرفته می‌شوند و دارای خواص زیر هستند.

— ارتفاع (Height)

— عرض (Width)

— فاصله از بیرون (Margin): این قسمت رنگ پس‌زمینه عنصر را به خود نمی‌گیرد و خارج از حاشیه عنصر قرار می‌گیرد.

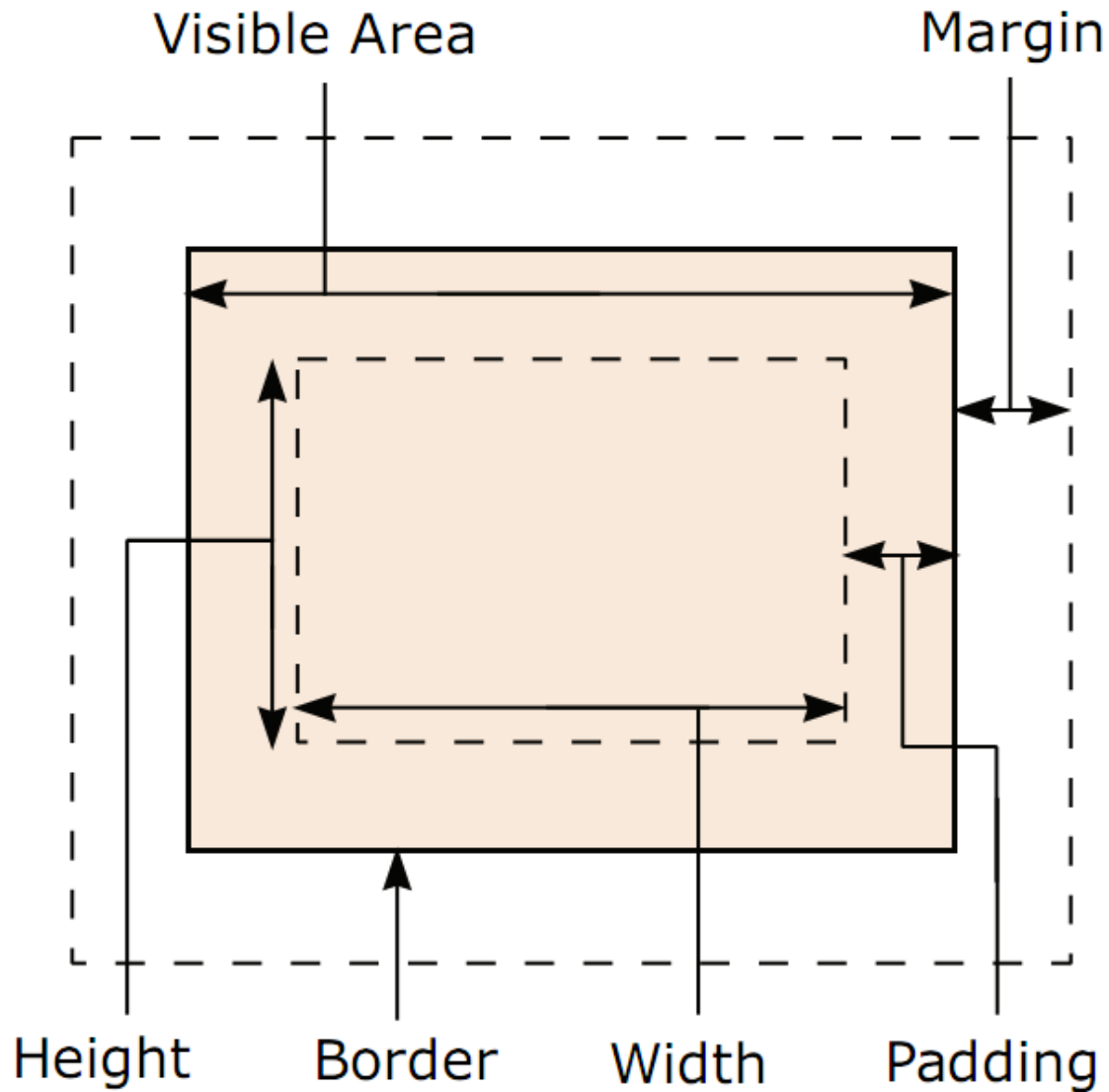
— فاصله از درون (Padding): این بخش تحت تاثیر رنگ پس‌زمینه عنصر قرار می‌گیرد و درون حاشیه عنصر قرار دارد.

— حاشیه (Border) اطراف فاصله از درون و محتوای عنصر که می‌تواند رنگ، سبک و ضخامت خاص خود را داشته باشد.

مفاهیمی `Box Model` که به آنها اشاره خواهیم کرد، در مرورگرهای متفاوت به شکل مناسب و یکسانی برای المان‌های `inline` رعایت نمی‌شوند.

- نظم بصری باید مورد بررسی قرار گیرد.
- فارسی: از مفاهیم `Box Model` فقط برای المان‌های خصوصیت `block` (و تا حدودی `table`) استفاده کنید.

CSS Box Model

تنظیم عرض المان‌ها

- `width`

- `min-width`

— حداقل عرض المان. عرض المان هیچگاه از این مقدار کمتر نخواهد شد.

- `max-width`

— حداکثر عرض المان. عرض المان هیچگاه از این مقدار بیشتر نخواهد شد.

```
width: 200px;
```

- برخی قواعد CSS عملکرد درست یا یکسانی در مرورگرهای مختلف ندارند.

- باید در استفاده از آنها دقت کرد:

– نظم بصری (`visual order`) در مرورگرهای مختلف باید مورد بررسی قرار گیرد (در برابر نظم منطقی (`logical order`) در استفاده از قواعد).

- سازگاری مرورگرها با min-width

INTERNET EXPLORER				FIREFOX					SAFARI				OPERA			CHROME
5.5	6.0	7.0	8.0	1.0	1.5	2.0	3.0	3.5	1.3	2.0	3.1	4.0	9.2	9.5	10.0	2.0
Buggy	Buggy	Buggy	Full	Full	Full	Full	Full	Full	Full	Full	Full	Full	Full	Full	Full	Full

- سازگاری مرورگرها با max-width

INTERNET EXPLORER				FIREFOX					SAFARI				OPERA			CHROME
5.5	6.0	7.0	8.0	1.0	1.5	2.0	3.0	3.5	1.3	2.0	3.1	4.0	9.2	9.5	10.0	2.0
Buggy	Buggy	Full	Buggy	Full	Full	Full	Full	Full	Buggy	Full	Full	Full	Full	Full	Full	Full

```
P {  
    max-width: 1000px;  
    min-width: 300px;  
}
```

■ تگ p یک المان block است.

— عرض آن به میزان عرض مرورگر (یا المان پدرش) رشد می کند. اما:

■ در صورتیکه عرض مرورگر از 300px کمتر شود، عرض پاراگراف برابر 300px خواهد بود و

صفحه اسکرول افقی خواهد داشت.

■ در صورتیکه عرض مرورگر از 1000px بیشتر شود، عرض پاراگراف از 1000px بیشتر

نخواهد شد.

- `height`

- `min-height`

— حداقل ارتفاع المان. ارتفاع المان هیچگاه از این مقدار کمتر نخواهد شد.

- `max-height`

— حداکثر ارتفاع المان. ارتفاع المان هیچگاه از این مقدار بیشتر نخواهد شد.

```
height: 200px;
```

- سازگاری مرورگرها با `min-height`

INTERNET EXPLORER				FIREFOX					SAFARI				OPERA			CHROME
5.5	6.0	7.0	8.0	1.0	1.5	2.0	3.0	3.5	1.3	2.0	3.1	4.0	9.2	9.5	10.0	2.0
Buggy	Buggy	Full	Full	Full	Full	Full	Full	Full	Partial	Full	Full	Full	Full	Full	Full	Full

- سازگاری مرورگرها با `max-height`

INTERNET EXPLORER				FIREFOX					SAFARI				OPERA			CHROME
5.5	6.0	7.0	8.0	1.0	1.5	2.0	3.0	3.5	1.3	2.0	3.1	4.0	9.2	9.5	10.0	2.0
Buggy	Buggy	Full	Buggy	Full	Full	Full	Full	Full	Partial	Full	Full	Full	Full	Full	Full	Full

تنظیم فاصله از بیرون و داخل

تنظیم فاصله از داخل (**padding**)

- فاصله داخلی از بالا
 - padding-top
- فاصله داخلی از راست
 - padding-right
- فاصله داخلی از پایین
 - padding-bottom
- فاصله داخلی از چپ
 - padding-left

تنظیم فاصله از بیرون (**margin**)

- فاصله خارجی از بالا
 - margin-top
- فاصله خارجی از راست
 - margin-right
- فاصله خارجی از پایین
 - margin-bottom
- فاصله خارجی از چپ
 - margin-left

خلاصه نویسی (با یک مقدار)

■ مشخص کردن فاصله خارجی از هر ۴ طرف

– `margin: [a value for top, right, bottom, left];`

■ `margin: 10px;`

– به همین ترتیب

■ `padding: 10px;`

خلاصه نویسی (با دو مقدار)

- مشخص کردن فاصله خارجی با یک مقدار برای بالا و پایین و یک مقدار برای چپ و راست

– `margin: [top, bottom] [left, right];`

- `margin: 10px 30px;`

– به همین ترتیب

- `padding: 10px 30px;`

خلاصه نویسی (با سه مقدار)

- مشخص کردن فاصله خارجی با یک مقدار برای بالا، یک مقدار برای چپ و راست و یک مقدار برای پایین

– `margin: [top] [left/right] [bottom];`

- `margin: 10px 8px 30px;`

– به همین ترتیب

- `padding: 10px 8px 30px;`

خلاصه نویسی (با چهار مقدار)

- مشخص کردن فاصله خارجی با مقدار برای هر کدام از بالا، راست، پایین و چپ (به شکل ساعتگرد)

– `margin: [top] [right] [bottom] [left];`

- `margin: 10px 5px 8px 30px;`

– به همین ترتیب

- `padding: 10px 5px 8px 30px;`

تنظیم حاشیه المان‌ها - ضخامت حاشیه

■ قواعد اصلی:

- `border-top-width`
- `border-right-width`
- `border-bottom-width`
- `border-left-width`

■ خلاصه نویسی (با ۱، ۲، ۳ یا ۴ مقدار)

- `border-width`

تنظیم حاشیه المان‌ها - ضخامت حاشیه

- مقادیر مجاز برای تعیین ضخامت حاشیه

- استفاده از اندازه‌های نسبی، ثابت یا 0

- استفاده از مقادیر `thin, medium, thick`

تنظیم حاشیه المان‌ها - سبک حاشیه

■ قواعد اصلی:

- border-top-style
- border-right-style
- border-bottom-style
- border-left-style

■ خلاصه نویسی (با ۱، ۲، ۳ یا ۴ مقدار)

- border-style

تنظیم حاشیه المان‌ها - سبک حاشیه

- مقادیر مجاز برای مشخص کردن سبک حاشیه

- none: بدون حاشیه

- hidden: حاشیه‌ای نمایش داده نمی‌شود اما ضخامت آن در نظر گرفته می‌شود

- انواع سبک‌ها با مقادیر:

solid, dotted, dashed,

double, groove, ridge,

inset, outset

تنظیم حاشیه المان‌ها - رنگ حاشیه

■ قواعد اصلی:

- `border-top-color`
- `border-right-color`
- `border-bottom-color`
- `border-left-color`

■ خلاصه نویسی (با ۱، ۲، ۳ یا ۴ مقدار)

- `border-color`

تنظیم حاشیه المان‌ها - رنگ حاشیه

- در صورتی که رنگ حاشیه مشخص نشود، ابتدا از مقدار خصوصیت `color` و سپس رنگ پیش فرض مرورگر استفاده می‌شود.

خلاصه نویسی در قاعده حاشیه

■ حاشیه المان:

— مشخص کردن هر کدام از مقادیر ضخامت، سبک و رنگ به دلخواه

```
border-top: ([border-width] [border-style] [border-color]);
```

```
border-right: ([border-width] [border-style] [border-color]);
```

```
border-bottom: ([border-width] [border-style] [border-color]);
```

```
border-left: ([border-width] [border-style] [border-color]);
```

```
border: ([border-width] [border-style] [border-color]);
```

■ در مورد عرض و ارتفاع:

Visible Area Width	$\text{width} + \text{padding-left} + \text{padding-right} + \text{border-left} + \text{border-right}$
Visible Area Height	$\text{height} + \text{padding-top} + \text{padding-bottom} + \text{border-top} + \text{border-bottom}$

— مرورگر IE در برخی نسخه‌ها (بیشتر IE6) و شرایط `padding` و `border` را نیز بخشی `width` (و `height`) در نظر می‌گیرد.

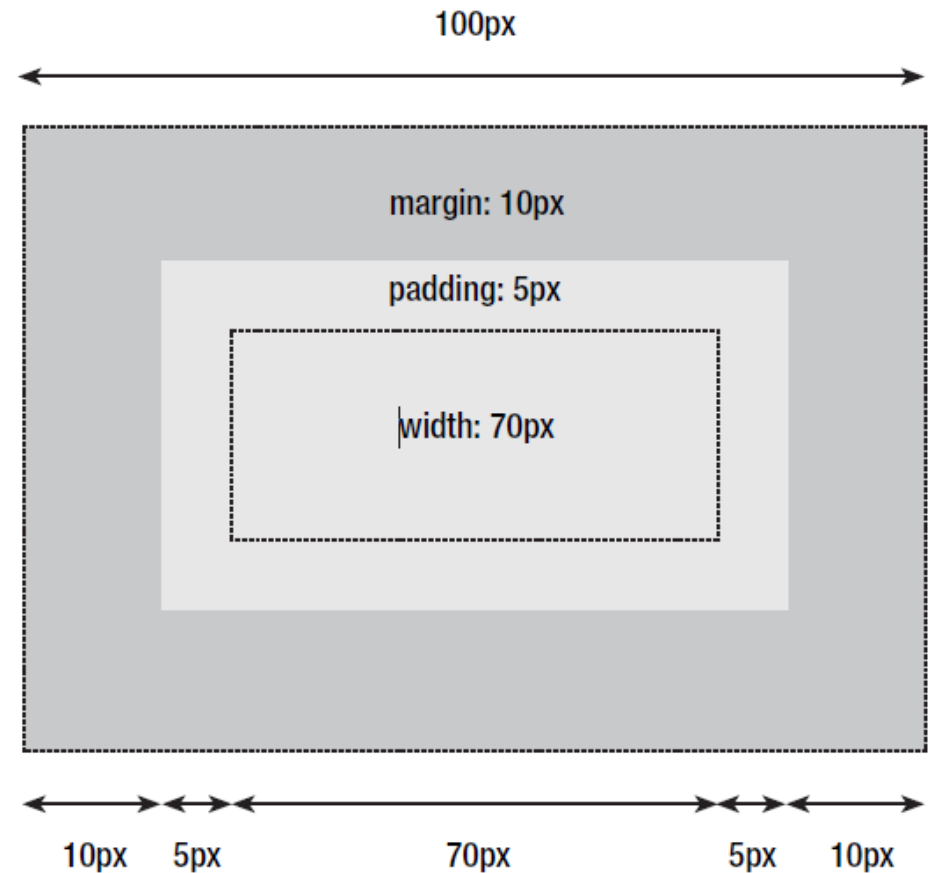
— در این شرایط $\text{Visible Area Width} = \text{width}$ خواهد بود.

■ برای `height` نیز به همین ترتیب است.

■ Box Model Bug

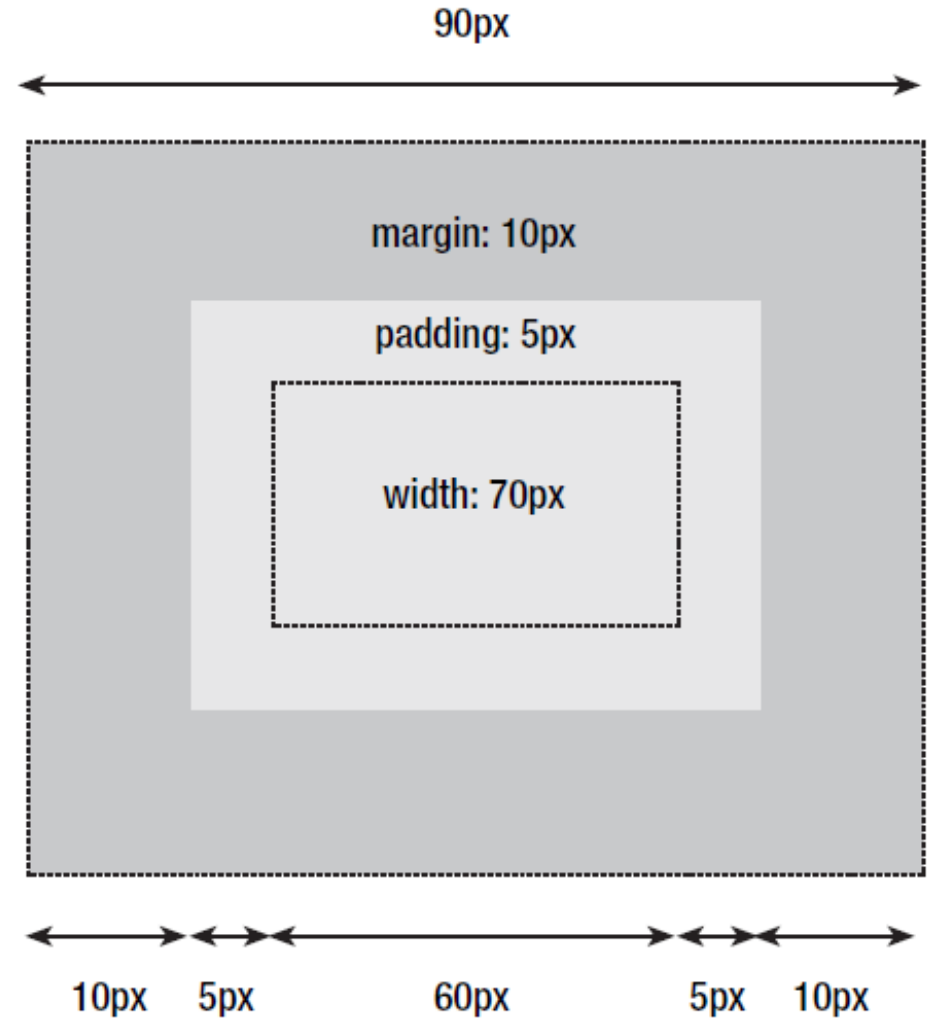
■ در مرورگرها

```
#myBox {  
  margin: 10px;  
  padding: 5px;  
  width: 70px;  
}
```


■ در IE (نسخه‌های قدیمی)

```
#myBox {  
  margin: 10px;  
  padding: 5px;  
  width: 70px;  
}
```

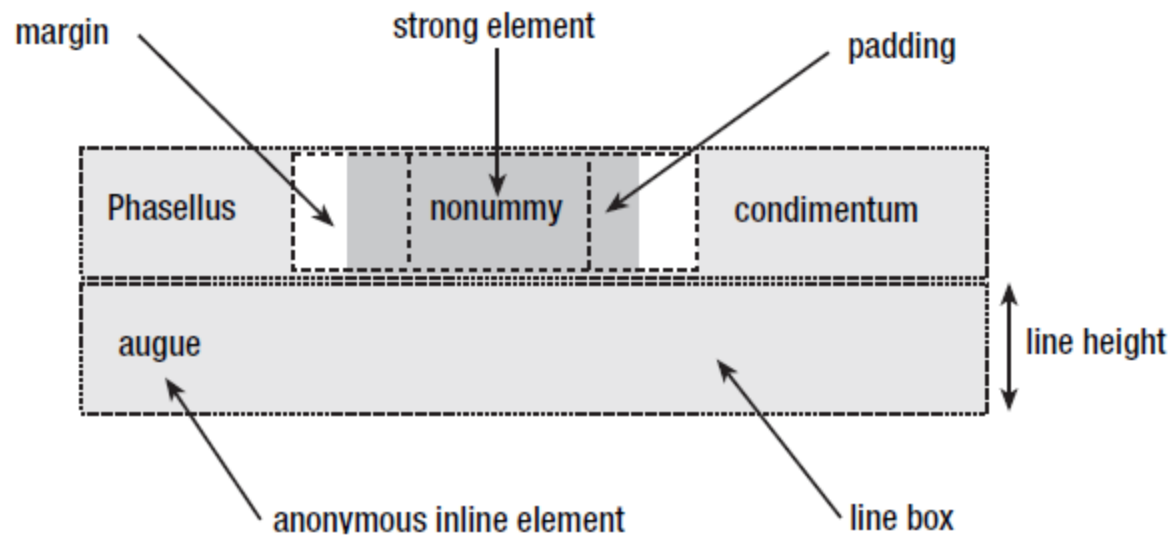

■ برای بررسی پشتیبانی مرورگرها از قواعد CSS، سایت زیر را ببینید:

■ <http://reference.sitepoint.com/css/>

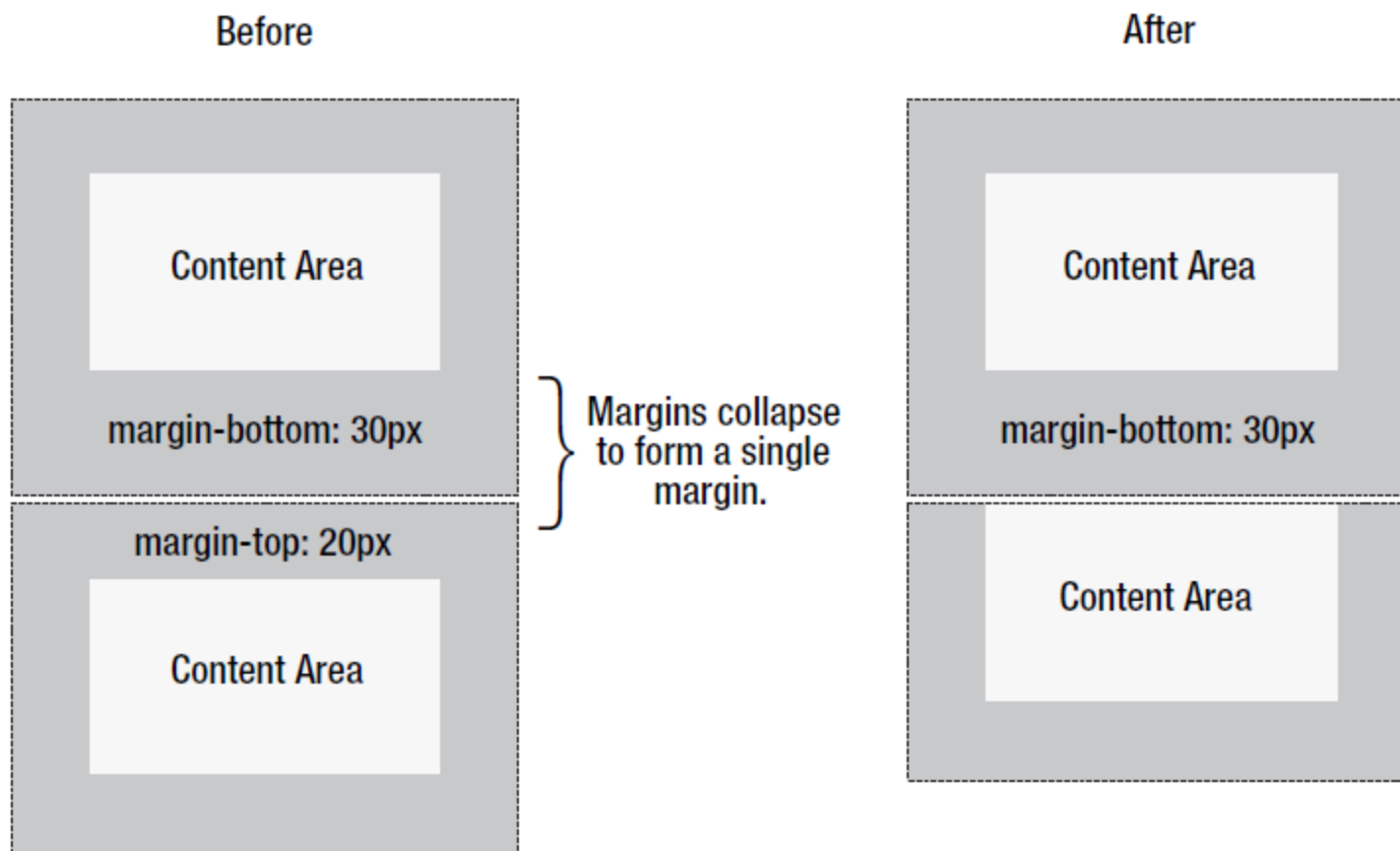
- مقدار پیش فرض مقادیر width (در المان‌های block) برابر با auto است.
 - تفاوت مقدار auto با 100% در این است که auto به حداکثر می‌رسد اما مقدار padding-left و padding-right و همچنین borderها را نیز در نظر می‌گیرد.

Box Model برای یک المان Inline

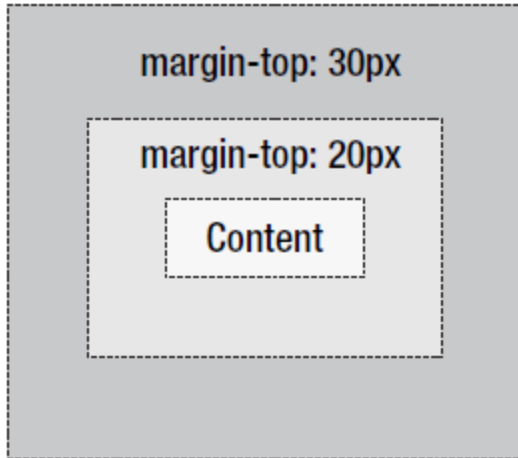
Margin collapsing

- وقتی دو المان زیر هم دارای margin افقی باشند مشکل زیر پیش می آید:
– margin ها یکی می شوند!

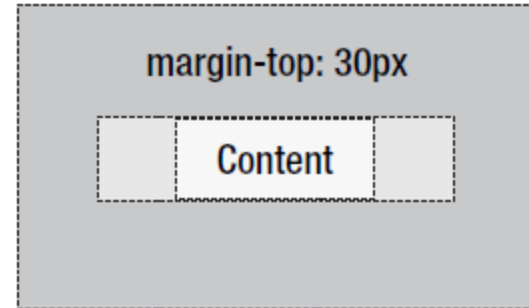
Margin collapsing

Before

Margins collapse to form a single margin.

After

قاعده display

- المان‌ها به طور پیش‌فرض block یا inline هستند.

- با استفاده از قاعده display می‌توان این خصوصیت المان‌ها را تغییر داد:

```
display: { block | inline | inline-block | inline-table  
| list-item | run-in | table | table-caption | table-  
cell | table-column | table-column-group | table-footer-  
group | table-header-group | table-row | table-row-group  
| none | inherit } ;
```

قاعده display

- **block**: المان همانند یک المان `block` عمل می‌کند. (کل سطر خود را اشغال می‌کند و هیچ المان دیگری را در کنار خود جا نمی‌دهد)
- **inline**: المان همانند یک المان `inline` عمل می‌کند. (المان در سطری قرار می‌گیرد که چندین المان می‌تواند در آن سطر قرار گیرد)
- **none**: المان نمایش داده نمی‌شود. (محل آن در صفحه نیز توسط سایر المان‌ها پر می‌شود)
- **inline-block**: المان بلوک که در همانند المان‌های `inline` یک سطر را پر نمی‌کند.
- **table**: المان را به صورت یک جدول تعریف می‌کند و می‌تواند دارای سطر و ستون باشد.
- **table-cell**: المان را به عنوان یک خانه جدول تعریف می‌کند. در این حالت، المان پدر این المان باید دارای خاصیت `display: table` باشد.
 - المانی که دارای خاصیت `display: table` است می‌تواند شامل المان‌های با خاصیت `display: table-cell` باشد.

پشتیبانی مرورگرها از مقادیر قاعده display

Selector	IE 6	IE 7	IE 8	IE 9	FF 3.0	FF 3.5	FF 3.6	FF 4	Saf 4.0 Win	Saf 5.0 Win	Chrome 4+	Opera 10.1+
<u>block</u>	yes				yes				yes		yes	yes
<u>inline</u>	yes				yes				yes		yes	yes
<u>none</u>	yes				yes				yes		yes	yes
<u>inline-block</u>	incomplete	yes			yes				yes		yes	yes
	IE 6/7 accepts the value only on elements with a natural display: inline.											
<u>list-item</u>	yes				yes				yes		yes	yes
<u>run-in</u>	no	yes			no			incorrect	yes		yes	yes
	Safari, Chrome and Konqueror also support run-in when it occurs before an element with display: inline. This should not happen.											
<u>table</u>	no	yes			yes				yes		yes	yes
	Safari 3 and Chrome 1 require elements with display: table and display: table-row to show the cells correctly. The other browsers, including Safari 4 and Chrome 2, don't											

تگ‌های `span` و `div`

- می‌توانیم از تگ `<div>` برای گروه‌بندی سایر تگ‌ها به منظور ایجاد بخش‌ها و زیربخش‌های داخل صفحه HTML استفاده کنیم. (Block Level)

```
<div id="footer">  
    Footer Elements  
</div>
```

- از تگ `` برای گروه‌بندی `inline` (یک وجب جا!) استفاده می‌کنیم.

```
<p>  
    I have <span class="blue">light blue</span> eyes.  
</p>
```

قاعده overflow

- در صورتی که ارتفاع یک المان مشخص نشده باشد، المان در ارتفاع آنقدر رشد می‌کند که کل محتوای آن را در بر بگیرد.
- در صورتی که ارتفاع المان مشخص شده باشد اما مقدار مشخص شده برای نمایش کل محتوای المان کافی نباشد، overflow رخ می‌دهد.
- با قاعده overflow می‌توان نحوه برخورد با این سرریز را کنترل کرد.
- این قاعده در مورد عرض هم صادق است.

- `visible`: محتوای سرریز شده به همان نمایش داده می‌شود (پیش فرض)
- `hidden`: محتوای سرریز شده را نمایش نمی‌دهد
- `scroll`: یک `scroll bar` برای نمایش محتوای سرریز شده به المان اضافه می‌شود (همیشه نشان داده می‌شود).
- `auto`: یک `scroll bar` برای نمایش محتوای سرریز شده به المان اضافه می‌شود (هر وقت و در هر جهتی که نیاز باشد).

ردیف کردن المان در وسط (افقی)

```
#content
{
    width: 700px;
    margin: 0 auto
}
```

- `margin-left` و `margin-right` می‌تواند مقدار `auto` بگیرد.
- استفاده از این مقدار برای `margin`، منجر به ردیف شدن المان در وسط صفحه می‌شود.

– مقدار `auto` در HTML 4 اضافه شده است!

- اگر صفحه را با Doctype نسخه‌های پایین‌تر تنظیم کنید، این مقدار کار نخواهد کرد
- IE به طور پیش‌فرض از HTML 3.0 استفاده می‌کند.